

Pædagogisk lærerplan for Idrætsinstitutionen Blæksprutten 2020

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og pædagogisk personale i dagtilbud. Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte udarbejdelsen af jeres lokale pædagogiske Læreplan.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske Læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, 2018](#). Det er hensigten, at I skal bruge publikationen, når I arbejder med skabelonen.

Skabelonen indeholder alle de lovmæssige krav til at udarbejde den pædagogiske læreplan. Samtidig understøtter skabelonen jeres overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Jeres konkrete læreplan giver jer en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i jeres dagtilbud i forhold til jeres børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til jer at beslutte, hvordan I konkret vil arbejde med den pædagogiske læreplan. Jeres læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som I kan bruge aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og jeres pædagogiske praksis.

[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Idrætsinstitutionen Blæksprutten er en integreret institution med en idrætspædagogisk profil, der er 36 vuggestuebørn, 44 børnehavebørn og 15 faste pædagogiske personaler i huset.

Institutionen ligger på Amagerfælledvej og har en ny stor legeplads, med flere forskellige områder som giver børnene forskellige legemuligheder. Legepladsen deles af vuggestue og børnehave.

Vi har gode indendørsfaciliteter, hvor vi udover stuer, har et kreativt lokale, et fællesrum med forskellige muligheder og en sal med gode muligheder for pædagogisk idræt, for både børnehave og vuggestue.

Samtidigt bruger vi vores soverum og gange til aktiviteter.

Vi ligger tæt på naturområder, metro og legepladser som giver mulighed for at tage på ture og opleve verden udenfor huset. Vi har klapvogne, som giver vuggestuen mulighed for ture med selv de allermindste børn.

Vi har en god blanding af personale, der har været i huset i mange år, og nye medarbejdere som kan give nye

ideer og input til institutionen. Vi har også studerende, som er med til at udvikle vores pædagogiske praksis.

Idrætsinstitutionen Blæksprutten er en del af klynge AC, som også består af Børnehuset Hørgården,

Vuggestuen Hørgården, Det Røde Hjørne, Vuggestuen Sundholm, Altankassen, Tyttebøvsen og Jorden Rundt.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Barnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Barnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske Læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn, dannelse og børneperspektiv

I Blæksprutten ser vi barnet, som et selvstændigt individ der er kompetent, og er medskabende til sin egen læring. Det betyder, at vi ser på barnets ressourcer frem for mangler, at vi møder barnet hvor det er, og tilpasser vores forventninger til det enkelte individ. Børnene bliver taget alvorligt, vi anerkender deres følelser og er bevidste om deres grænser.

Den anerkendende tilgang er grundlaget for vores arbejde med at understøtte børnenes udvikling. De skal kunne tage personlige valg og mærke efter hvad de ønsker. Vi skal støtte dem til at udvikle sig til robuste individer, der tør forsøge sig med ting der er svære og som udfordrer. De skal kunne sætte grænser for sig selv og andre, tage initiativ og tage velovervejede til- og fravalg.

Vi er bevidste og reflekterende over vores definitionsmagt, når vi guider og støtter børnene i hverdagen. F.eks. kan det være at den voksne definerer hvilken påklædning der er passende i forhold til vejr-situationen samt aktivitet.

Vi følger barnets spor og laver aktiviteter som følger børnenes interesser. Samtidig er vi opmærksomme på at tilpasse aktiviteter, så de målretter sig børnegruppen.

I hverdagen arbejder vi med medbestemmelse og børnedemokrati. Det betyder, at børnene har medindflydelse på aktiviteterne i dagligdagen. I vuggestuen er det, når børnene selv får lov til at vælge en sang. I børnehaven er det når vi taler med børnene om, hvad de godt kunne tænke sig at lave af aktiviteter. Et andet eksempel er etableringen af tydelige legezoner, der giver børnene mulighed for at tage selvstændige valg om hvad de vil lege. Som voksne er vi bevidste om vores placering i aktiviteterne, hvornår vi skal gå forrest, være ved siden af eller bagved. Samtidigt ved vi, at vores engagement i aktiviteter har stor betydning for børnenes deltagelse.

Leg, læring og børnefællesskaber

I Blæksprutten ser vi legen som grundlæggende for børns udvikling, uanset om det er vokseninitierede eller børnenes selvinitierede lege. Vi har som voksne stor indflydelse på børns mulighed for leg, både i de rammer vi sætter op og den tid vi sætter af til leg.

Vi arbejder med legezoner, hvor vi skaber rammerne omkring differentierede legemuligheder, der skal både være mulighed for fysisk udfoldelse, brug af fantasi og mulighed for fordybelse. Der etableres forskellige legezoner på alle stuer og i gangen for at tilgodese børnenes behov og ønsker bedst muligt. Det er den voksnes opgave at dække op til leg og at sørge for at legezonerne er tydelige, tilgængelige og indbydende for børnene.

Zonerne skal gøre det nemmere for børnene at komme i gang med at lege, byde ind i, deltage i og tage initiativ til lege. Den voksnes rolle i børns leg kan være forskellig. De kan være aktivt deltagende i legen som medspiller, de kan stå på sidelinjen og guide børnene, både når der opstår konflikter eller når de har brug for ideer til videre leg eller de kan igangsætte lege. Rollen er et bevidst valg, der skal sikre børnenes indflydelse og medbestemmelse, men også skabe inklusion for de børn som har svært ved at komme med i leg.

Der arbejdes med leg og læring i små grupper om formiddagen. Gruppernes størrelse giver tættere kontakt mellem voksne og børn, giver børnene mulighed for at finde nye legemuligheder og indtage nye roller end de har i det store børnefællesskab. Samtidigt sker det under trygge rammer, hvor den voksne er tæt på og kan se det enkelte barn og støtte det i at lege. I de små grupper er det den voksne, der igangsætter aktiviteterne og de er plan- og tilrettelagt, så de imødekommer børnenes udviklingstrin bedst muligt. Pædagogen er bevidst om at der i aktiviteterne er indtænkt en pædagogisk bagdør, som betyder at der altid er rum for deltagelse, for alle børn.

Der er også fokus på læring i de daglige rutiner, særligt selvhjulpenhed, sprog og dannelse. Et eksempel er når børnene skal ud på legepladsen, sætter den voksne sig i garderoben og guider barnet bedst muligt i at få sit tøj på, og hjælper hvis der er behov. Garderobe-situationen har ikke

kun fokus på at få børnene i tøjet, men på at have en pædagogisk aktivitet, hvor der er fokus på selvhjulpnehed. Når vi skifter børnenes bleer, har vi fokus på nærhed og dialog.

På legepladsen understøtter den voksne barnets leg og læring, ved at hjælpe barnet med at få øje på hvad de kan, og hvem de kan lege med. Igangsætte aktiviteter og hjælpe børnene i konfliktsituationer. Samtidigt giver legepladsen anderledes udfordringer og muligheder end de indendørs legezoner og aktiviteter. Der er god mulighed for dannelse af nye børnefællesskaber på tværs af stuer og alder og særligt om eftermiddagen, hvor der bliver der leget mere frit.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Både i vuggestuen og i børnehaven arbejder vi med det pædagogiske læringsmiljø gennem hele dagen. Vi er bevidste om den voksne som rollemodel i alle dagens aktiviteter. Vi har fokus på genkendelige hverdags rutiner som fx måltidet, skiftesituationer og garderobe situationer, hvor vi støtter og guider børnene og skaber rum til udvikling. Vi bruger de pædagogiske rutiner som et læringsrum, hvor børnene opmuntres til at være aktivt deltagende. Det er fx ved måltiderne, hvor børnene er selvhjulpne og hælder/øser op og sender maden videre til den næste. Børnene er med til at hente madvogn i køkkenet og rydde op efter måltidet.

Vi deler børnene op til formiddag i mindre grupper, for at imødekomme hvert enkelt barns behov. Grupperne bliver delt op ud fra kompetencer og zone for nærmeste udvikling, interesser og relationer. Der er fokus på, at der i gruppen skal være deltagelsesmulighed for alle, så alle børn får udbytte af aktiviteter og samspil.

Grupperne er sammen om formiddagen og til efter frokost. Vi mindsker antallet af voksenshift i løbet af dagen, hvilket skaber tryghed og genkendelighed for børnene. Når den voksne er sammen med den samme gruppe hele formiddagen og under frokosten, er der et godt grundlag for dialog med børnene om hvad de har lavet og evt. hvad de skal lave dagen efter. Den voksne igangsætter dialog ved at stille åbne spørgsmål, vise interesse, få alle med og sætter ord på handlinger og oplevelser.

Igennem hele dagen arbejder vi med sprog. Vi er opmærksomme på at give børnene tid og mulighed for at respondere. De voksne er opmærksomme på hverdagens små stjernestunder og giver sig tid til det enkelte barn, så barnet bliver set og hørt. Sproget skal gribes i alle aktiviteter og situationer som foregår og opstår hele dagen.

Om eftermiddagen er børnehaven opdelt i legezoner hvor der tilbydes konstruktionslege, rollelege, bordlege, fysiske lege, stille og rolige lege, larmende lege, dans i fællesrummet og hvad der ellers interesserer børnene. På den måde arbejder vi på ro til fordybelse og en nærværende og deltagende voksen i grupperne.

Der bliver arbejdet med en mere ensrettet struktur om eftermiddagen i vuggestuen, så vi mere struktureret kan tilbyde børnene forskellige aktiviteter, som imødekommer børnenes behov. Der bliver arbejdet med at skabe fysiske læringsrum, så det er tydeligt for børnene hvad der kan leges med i de forskellige zoner.

Ligeledes arbejdes der med aftaler, i forhold til hvad vi tilbyder børnene i ydertimerne og hvordan de voksne kan være nærværende i aktiviteten. Om morgenen og om eftermiddagen samles børnene i fællesrummet eller på legepladsen, og der bliver tilbudt forskellige aktiviteter med fokus på krop og bevægelse tilpasset de børn der er der.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske Læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Samarbejdet med forældrene er i Blæksprutten en vigtig del af det pædagogiske arbejde omkring barnet. Vi ser forældrene som en afgørende ressource i samarbejdet, som er meget vigtig i forhold til barnets trivsel og udvikling. Forældrene inddrages i barnets udvikling og trivsel til samtaler. Her drøfter vi barnets nærmeste zone for udvikling og hvordan vi sammen kan guide og støtte barnet i dets videre udvikling. Vi bruger Kbhbar/AULA til at inddrage og informere forældrene om hvilke aktiviteter og aktuelle læringstemaer, der er for børnene.

Vi guider forældrene i helt konkrete tiltag om fx barnets selvhjulpethed, dialog i hjemmet og hvilke aktiviteter barnet kan være med i derhjemme. Hvis vi oplever, at et barn har brug for stimulering i forhold til motorik, anbefaler vi f.eks. forældrene at opsøge legepladser i nærområdet, at gå til gymnastik, rytmik, sport eller lign. Andre kan vi anbefale at gå på biblioteket og låne bøger, der kan læses hjemme, for at styrke barnets sproglige og kognitive udvikling.

I forbindelse med start i vuggestue eller børnehave er der en indkøringssamle og en 3 måneders samtale. Dette er en god måde at sikre en fælles forståelse omkring barnet, samt give nye familier en tryk start. Der er en fast indkøringsvoksen til hver enkelt familie. Dette sikre, at familien har en der kender dem og deres barn særligt godt, og som de kan henvende sig til med stort og småt.

Vi har altid en dialog og et samarbejde med forældrene, når deres børn står over for udfordringer, som det skal have hjælp til og hvor det er vigtigt, at vi er enige om det fremadrettede arbejde. Her har vi mulighed for at hente faglig sparring udefra fra bl.a støttekorpsset, socialrådgiver, sundhedsplejerske, psykolog m.fl. for i samarbejdet med forældrene, at kunne støtte bedst mulig op omkring barnets trivsel og udvikling.

Vi understøtter børnenes relationer og børnefællesskabet i samarbejdet med forældrene. Vi opfordrer til legeaftaler og støtter op om, at børnene kan besøge hinanden.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Der kan være perioder i et barns liv, hvor de har brug for noget særligt, eller det kan være udfordringer børnene er i, der skal arbejdes med i hele deres børnehave eller vuggestue tid. Vi har en pædagogisk praksis, der skaber gode muligheder for deltagelse i børnefællesskaber. Da vi altid arbejder i mindre grupper, tilgodeser vi de børn der har særlig brug for en voksen tæt på. Når vi deler børnene op i mindre grupper, har den voksne mulighed for at planlægge aktiviteter, der inkluderer alle børn i fællesskabet. Vi justerer også aktiviteten så der tages højde for alle børns deltagelsesmuligheder. Hvis et barn fx har sociale udfordringer, vil den voksne være tæt på og guidende i relationen til de andre børn. I de friere læringsmiljøer som ofte er præget af børneinitierede lege, støtter de voksne de børn der her brug hjælp enten i lege eller med at komme med i legen.

Vi har et tæt samarbejde med familien og især når der er et barn i en udsat position. Det er vigtigt for barnet og familien, at der er et samarbejde mellem hjem og institution, så både forældre og barn er trygge og har tillid til den indsats vi, i samarbejde, sætter i værk. Hvis der er en bekymring omkring et barn, vil vi indkalde forældrene til en samtale om barnets trivsel og udvikling og vil samtidigt have en dialog om deres oplevelse af barnet derhjemme. Hvis vi har brug for at undersøge mere, præsenterer vi muligheden for, at vi kan inddrage vores eksterne samarbejdspartnere i daginstitutionen - socialrådgiver, psykolog, tale-høre lærer eller støttepædagog. Det giver os mulighed for at komme hele vejen rundt om barnet og give den bedst mulige støtte i hverdagen.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Blæksprutten arbejder vi om formiddagen i mindre grupper som primært er alders opdelt, den ældste gruppe vil normalt bestå af de kommende skolebørn. I denne gruppe vil der i perioder, især op til skolestart, blive arbejdet med aktiviteter der er målrettet skoleparathed.

Der arbejdes med at kunne modtage en kollektiv besked, kunne vente på tur, turde deltage i aktiviteter og fællesskabet, bevare fokus på en opgave, arbejde sammen i mindre grupper osv.

Der arbejdes også mere intensivt om temaer som resten af børnegruppen også arbejder med. Hvordan man er en god ven og hvordan man kan hjælpe sine venner. Der arbejdes med det at være selvhjulpen her iblandt toilet-besøg, måltider og garderoben. Der bliver gået ture i nærmiljøet med fokus på at lære at gå i trafikken i en større gruppe. Der arbejdes på det sproglige læringsmiljø, hvor der bliver spillet spil i små grupper, dialogisk læsning, hvor der er fokus på dialog og sproglig udvikling.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi bruger lokalområdet i høj grad. Der er gode legepladser meget tæt på børnehaven og vi har Byhaven ved Sundholm og Bondegården i Remiseparken. Hvis vi får tilbudt gratis teater eller andre kulturelle arrangementer tager vi imod disse tilbud. Derudover bruger vi det lokale bibliotek, der ofte tilbyder målrettede aktiviteter, men også spontane ture hvor vi låner bøger eller bruger biblioteket til leg.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Børnemiljø skabes af den gensidige påvirkning, der finder sted mellem børnene og omgivelserne - børn påvirker omgivelserne og omvendt. Institutionens fysiske, psykiske og æstetiske forhold udgør institutionens børnemiljø.

Blæksprutten har nogle gode udendørs rammer, som skaber et godt fysisk børnemiljø. Vi har en dejlig stor og grøn legeplads, der på grund af dens opdeling, er overskuelig for børnene og gør det muligt at lege i flere mindre grupper. Vi bruger legepladsen hele året rundt. Vi oplever at børnene er glade for legepladsen, samt den frihed der er i mere plads og mulighed for fysisk udfoldelse.

Indendørs har vi god plads og bruger alle kvadratmeter så der er mulighed for fordybelse i mindre grupper. Vores fællesrum, sal og kreative lokale giver mulighed for anderledes legemiljøer og aktiviteter, både på grund af rummernes størrelse, men også grundet den anderledes indretning end normale stuer. Der er også opsat støjdempering i lofter og på vægge for at mindske støjen.

I både vuggestue og børnehave arbejder vi med tydelige legezoner, dette skal gøre det nemmere for børnene at komme i leg, fordi de kan se hvad der kan leges. Grundet tydeligheden af legezo-
nen bliver det nemmere for andre at komme med i legen. Zonerne skal være med til at give bedre mulighed for fordybelse, da deres placering og udformning giver bedre mulighed for at lege uforstyrret.

Vi deler også børnene op i mindre grupper om formiddagen for at skabe mulighed for fordybelse og nærhed. Den voksne er mere nærværende i samspillet med børnene, når der er en lille gruppe og det giver muligheder for børnene, til at få øjnene op for hinanden og danne relationer. Vi kan på den måde målrette vores aktiviteter efter den gruppe børn vi er sammen med.

I Blæksprutten har vi en anerkendende pædagogisk tilgang til vores arbejde det betyder det enkelte barn, skal føle sig set, hørt og forstået. Dette betyder at vi har fokus på at skabe et læringsmiljø som er præget af trivsel og tryghed for alle børn og sikre de bedst mulige betingelser for børns læring og udvikling.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

I Blæksprutten støtter vi børnenes personlige udvikling gennem hele dagen.

Vi arbejder med succesoplevelser og med at opmuntre barnet til at blive ved med at øve sig, og presser ikke børnene til noget de ikke kan. Fx må de gerne være frustreret, når de øver sig i at tage sko på. Den voksne kender barnets færdigheder, og ved hvad barnet kan magte, så de må gerne være i deres følelser. Vi sidder ved siden af og opmuntrer, guider og støtter barnet. Fx når børnene skal lære at gå på toilettet, eller når de i børnehaven skal lære at skrive eller

tegne. Blandt andet bruger vi meget sætningen; "vi øver os" og anerkender barnets initiativ og deltagelse.

Vi ser det på legepladsen hvor børnene får lov at udforske sig selv på egen hånd, med den voksne som tilskuer. Den voksne hjælper og guider når det er svært. Barnet oplever at den voksne er tæt på fx når børnene skal lære at kravle op på legestativet. Vi løfter ikke barnet op, men hjælper dem til selv at kunne, så langt som de kan. Vi lærer dem at gynges, ved at vise dem bevægelsen og blive sammen med barnet og guide. Det samme er når de små skal lære at løbe på løbecykler. Den voksne viser og lader barnet først finde balancen før det kan bevæge sig fremad. Det giver børnene tryghed at den voksne er med og kan tale børnene igennem det. Vi placerer os på legepladsen, så vi er tilgængelige for børnene og kan støtte op om legen. Der er en voksen der hjælper børnene med praktiske ting, så de andre voksne kan være nærværende i relationerne. Vi sætter lege i gang, og samler op på de børn der har svært ved deltagelse.

Dette fokus på at øve sig ses bl.a. i formiddagsaktiviteterne i mindre grupper. Her er det den voksne der sætter rammen for aktiviteterne, og har tænkt over at tilpasse aktiviteten så den passer til børnegruppens udvikling. Den voksne støtter børnenes tro på egne evner bl.a. ved at støtte deltagelse, give medindflydelse og justere, så de enkelte børn får en succesoplevelse. Det er ikke produktet den voksne har for øje, men processen og at barnet bliver anerkendt for sin deltagelse, ikke for hvor dygtigt det er. Fx behøver barnet ikke at lave en perfekt tegning, det vigtigste er at barnet prøver/øver sig i at tegne.

Når vi i vuggestuen laver sanglege, får børnene lov til at deltage på deres egen måde og bidrager med hver deres tilgang til legen. Der er plads til at deltage som observatør, hvor barnet langsomt opbygger mod til senere deltagelse.

Alt dette gør vi for at give børnene en tro på egne evner og en viden om at det ikke handler om at være den bedste, men om at gøre sig umage og prøve. Denne tænkning hænger fint sammen med vores fokus på børnenes kompetencer fremfor deres mangler.

Vi ser det som vigtigt, at børn kan sig til og fra, tør sige noget i børnegruppen og kan tage initiativ til leg med andre. Eksempler på dette kunne være at det i børnehaven er ok for barnet at sige nej til at lege, ligesom det er den voksnes rolle at støtte og hjælpe barnet til at håndtere afvisninger, samt hjælpe barnet til leg med andre.

I morgensamlingen opfordrer vi børnene til at fortælle, og i forbindelse med måltidet taler vi sammen om det vi har lavet. Formiddagens mindre grupper er en god scene at øve sig på for de børn, der ikke tør sige noget i det store fællesskab. Disse grupper og samlinger er gode arenaer, hvor børnene kan træne at modtage kollektive beskeder. Samtidig er vi som voksne

dog opmærksomme på de børn, der har brug for hjælp til at modtage disse beskeder. I disse tilfælde bruger vi piktogrammer, så det visuelle understøtter beskeden. I mange tilfælde tager vi børnene i hånden og følger dem til det de skal, eller sætter os i øjenhøjde og forklarer det til barnet en ting ad gangen. Det kan hjælpe barnet hvis den voksne fx ligger tøjet i garderoben i den rigtige rækkefølge, så barnet kan bruge sin energi på at tage tøjet på og ikke i hvilken rækkefølge, hvilket giver mulighed for succesoplevelse.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Udviklingen af sociale kompetencer og de voksnes rolle heri er centralt for det pædagogiske arbejde i Blæksprutten. Som voksne skaber vi rammer hvor børnene har mulighed for at deltage aktivt i børnefællesskaberne og derigennem afprøve og teste deres sociale kompetencer, om det er at løse konflikter, forhandle lege, sige til og fra eller andre sociale færdigheder. Vi voksne er centrale i at hjælpe og guide de enkelte børn, så de har lige muligheder for deltagelse i legefællesskaberne, fx er vi opsøgende på de børn der trækker sig eller børn der er blevet afvist, og hjælper dem til deltagelse i en legegruppe. Vi er bevidste om vores rolle i børnenes leg, og tager et bevidst valg om hvornår vi går foran, hvornår vi er ved siden af og aktivt deltagende på samme præmisser som børnene, og hvornår vi er bagved og udelukkende observerende og støttende.

Vi støtter og guider børnene i de konflikter der opstår, vi lytter til dem, så de også lærer at lytte til hinanden. Målet er at de selv lærer at håndtere konflikter. Et eksempel kunne være et barn der leger med en cykel, forlader cyklen i legen og den bliver taget af et andet barn, der ser at cyklen er fri. Her kan barnet blive ked af det. Den voksnes rolle er at anerkende barnets følelse og støtte og hjælpe barnet i følelsen. Den voksne ”oversætter” episoden for barnet og hjælper til at forstå og finde en løsning, som kunne være at finde en anden cykel. Den voksne er mæglende i en evt. konflikt og taler sig gennem sammen med børnene. For de små børn hjælper den voksne med at tale børnene igennem relationerne. Den voksne hjælper med at italesætte intentioner og kropslig nærhed. Fx kan et kram fra et vuggestuebarn føles voldsomt på et andet vuggestuebarn, og her italesættes intentionen over for børnene.

I Blæksprutten arbejder vi med små grupper om formiddagen. Dette er med til at understøtte den sociale udvikling. Gruppernes størrelse gør at den voksne er tættere på det enkelte barn og derfor kan guide barnet til at indgå i sociale relationer det kunne være at finde ind i legegrupper eller løse konflikter. Samtidigt er der en dialog på de ugentlige stuemøder, hvor man i teamet eventuelt justerer disse grupper. I vuggestuen guider den voksne ligeledes barnet via kropssproget, viser barnet hvordan han eller hun kan sige fra når sproget ikke er på plads, og samtidig sætte ord på sine handlinger. I aktiviteter arbejder vi med at skabe en pædagogisk bagdør som giver mulighed for, at afstemme de forventninger eller roller der er til de enkelte børn. Dette skal give alle børn mulighed for at deltage på deres egne præmisser.

Både vuggestuen og børnehaven har hver morgen samling hvor børnene sætter sig og får øje på hinanden, alle deltager og bidrager. Der sættes fokus på fællesskabet og det vi skal sammen resten af dagen. I vuggestuen tæller børnene skiftevis hinanden, vælger sange fra sangkassen mm. I børnehaven taler vi om hvad alle skal lave i grupperne, og børnene får på skift taletid til at kunne fortælle noget hjemmefra. Det er ikke alle børn der har lyst til det, men vi støtter dem i at øve sig når de er klar. Børnene finder ud af hvem der ikke er i børnehaven, hvilket giver dem øje for hinanden.

Det er den voksnes rolle at få øje på og afmystificere, når børnene har spørgsmål der knytter sig til hinandens forskellighed. Vi arbejder med en åbenhed over for børnene, hvor vi taler om forskellighed, dette skal være med til at skabe tolerance, accept og forståelse for hinandens forskelligheder. Vi hjælper børnene til at finde ud af, at der ikke findes noget der er forkert. Fx når der skal tegnes eller laves andre aktiviteter. Her kan børnene være utrygge ved at vise det for de andre. Børnene bliver hjulpet til ikke at sige noget dårligt om hinanden, så andre bliver kedede af det. Den voksne italesætter over for børnene hvad der er ok at sige, og at der er noget man ikke siger til hinanden. Vi hjælper børnene til at bruge sproget på en god og hensigtsmæssig måde, så alle føler sig trygge i fællesskabet. I vuggestuen er det meget den voksnes ro og kropssprog, der hjælper barnet til at være tryk ved hinandens forskelligheder.

For at vuggestuebarnet trives og kan indgå i sociale relationer arbejder vi i vuggestuen med at være i gulvhøjde. Det skaber en tryghed for barnet, at den voksne er tilgængelig på gulvet. Det skaber tryghed i forhold til at turde prøve noget, da den voksne er der til at støtte. Det skaber ro for børnene og det er nemmere for barnet at fange den voksnes blik. Den voksnes placering er vigtig, så barnet kan blive guidet både visuelt og verbalt.

I Børnehaven arbejder vi med legezoner. Dette skal give børnene bedre mulighed for at lege uforstyrret og at kunne fordybe sig i lege. Vi hjælper børnene til at spørge om de må være med i legen. Vi prøver at hjælpe dem inden de går ind i legen, så vi sikrer at der er plads til dem, så den eksisterende leg ikke ødelægges. Vi følger op på når børnene får et nej og hjælper dem i gang med en anden leg. Den voksne skal sikre at der er nok tilbud til alle børnene, så alle har lige mulighed for leg. Vigtigt at vi arbejder med det fysiske miljø, så vi kan afskærme og skabe ro for de enkelte

grupper. Den voksnes nærvær er vigtig, så der hele tiden er en voksen tæt på, for at sikre et godt legemiljø.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi arbejder bevidst med sprog og kommunikation gennem hele dagen. I både vuggestuen og børnehaven holder vi hver dag morgensamling. I børnehaven har vi en fast fokussang og et fast fokusrim for at understøtte børnenes sproglige kompetencer. I vuggestuen har vi faste sanglege og der bliver brugt krop og bevægelse, og fagter til at understøtte sproget. Børnene lærer at være i fokus, ved blandt andet at vi hver morgen tæller de børn der er kommet. Vi bruger tydeligt kropssprog og mimik, til at sætte ord på alt hvad vi laver, bl.a. følelser, aktiviteter, og bevægelser. Det samme gør vi i børnehaven. Hver morgen får et barn på skift lov til at komme ind i midten af rundkredsen og tælle de andre børn. Det er en fast rutine, som er genkendeligt for børnene.

I vuggestuen giver de mindre formiddagsgrupper større mulighed for ro og nærvær hvilket giver plads til at UGL'e - vi holder udkig, giver tid, lytter. Under vores frokost skaber vi sammenhæng mellem forskellige elementer af dagligdagen, hvor vi fx taler om de forskellige emner vi arbejder med. Det er vigtigt, at vi giver plads og taletid til børnene og de får tid til at fortælle det de vil. I dialogen indtager den voksne en spørgende rolle og spørger ind til specifikke oplevelser. Vi sætter

ord på hvad vi gør og hjælper børnene med at udtrykke sig sprogligt såvel i leg, dagligdagens gøremål og konflikter.

Vi er opmærksomme på de børn der ikke har et verbalt sprog, og har øje for deres kropssprog og responderer anerkendende. I vuggestuen sætter vi ord på egne og barnets handlinger. f.eks. "du peger på hylden, vil du gerne have puslespillet som står der?"

I børnehaven er der ligeledes dialog med børnene under frokosten og den voksne stiller åbne spørgsmål der giver god mulighed for dialog. Der gives god tid til svar og stræbes efter turtagninger i dialogen. Det er den voksnes rolle at invitere alle børn med i dialogen og holde samtalen i gang.

Vi bruger dialogisk læsning som redskab i sprogarbejdet. Det foregår i små grupper og tilpasses gruppens udviklingstrin.

Både i vuggestuen og i børnehaven er det den voksnes rolle at hjælpe barnet med at kommunikere. Den voksne hjælper f.eks. barnet til at spørge om han eller hun må være med i leg og hjælper børnene til at modtage beskeden. Den voksne fungerer som mægler i konflikter ligesom den voksne husker barnet på at svare.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi har et stort fællesrum, der er opsamlings punkt indtil kl. 8:00. Her har børnene mulighed for at lege med diverse bolde, madrasser og andre legeredskaber, som appellerer til leg med bevægelse. Den voksne sætter bevægelsesleg i gang eller støtter op om legene. Fællesrummet bliver delt op i legezoner. Der kan f.eks. være forhindringsbaner, hvor den voksne inddeler banen til forskellige aldre. Og i den anden ende leges der med bolde.

Fællesrummet bruges på skift om formiddagen til planlagte aktiviteter, i både vuggestue og børnehave. I vuggestuen målretter vi aktiviteten børnegruppen fx laver vi forhindringsbane, hvor der er fokus på balancen. Det er vigtigt at aktiviteten bliver gentaget over en periode, så barnet oplever genkendelighed, bliver tryk ved aktiviteten og så der er mulighed for at se udvikling hos de enkelte børn.

I børnehaven bruger vi rummet til at lave bevægelses aktiviteter, hvor vi har plads og mulighed for at udforske vores krop og have en fælles glæde sammen med børnene omkring denne aktivitet. Fx leger vi ”trække gulerod” leg, for at teste vores styrke og lave en aktivitet hvor der fokus på det so-

ciale, da man i denne aktivitet skal holde i hånd og rører ved hinanden. Denne leg er med til at udfordre børnene, da de skal bruge deres styrke og den har spændingselement. Den voksne går foran i legen og viser hvordan og guider afhængig af børnenes alder og mod.

Vi arbejder med det at være selvhjulpne gennem hele dagen i alle hverdagssituationerne, hvilket er med til at styrke børnenes motorik og styrke. I vuggestuen arbejder vi med at børnene selv tager tøj af og på, kravler op og ned ad deres triptrap stole og selv går på trapper, alt efter alder og udviklingstrin. Dette gør sig også gældende for børnehavebørnene, igen ud fra det enkelte barns udviklingsniveau. Her er det fx at lyne sin lynlås, knappe sin jakke eller selv tag sko på. Den voksnes rolle er at hjælpe og guide barnet.

Vi har en fantastisk legeplads med masser af mulighed for fysiske aktiviteter. Vi har et boldbur på legepladsen, og en hockeybane hvor vi laver forskellige aktiviteter som cykellege, bevægelseslege, regellege, boldlege mm. Den voksne er aktivt deltagende i legene og går forrest i nye lege og øvelser. På legepladsen har vi f.eks. en sansegynge, som stimulerer vestibulærsansen. Den voksne deltager ved at gynge vuggestuebørnene og f.eks. synge sange, der passer til bevægelsen eller årstiden. I børnehaven bruges gyngen bl.a. til at gynge højt og til at medarbejderne gynger børnene og f.eks. igangsætter en historie, digtet af børnene selv mens de bliver gynet. Der er en bakke på legepladsen, som bl.a. bliver brugt til at køre på løbecykler op og ned. Når det regner, kommer der store vandpytter på legepladsen, som vi hopper i og kører igennem på løbecykler. Børnehaven er ude hver dag og i vuggestuen bestræber de sig på at komme ud hver dag, så vi kan imødekomme behov for fysisk leg og aktivitet.

Vores morgensamlinger foregår på gulvet. Alle stuer i vuggestuen har en bevægelsessang hver morgen, hvor børnene bruger deres krop og deres sanser. I sangene eller i musikken bliver der f.eks. italesat de forskellige kropsdele og vi viser med vores egen krop, hvor de forskellige kropsdele er. Vi viser selv glæden ved bevægelserne og er selv deltagende sammen med børnene, vi kravler, hopper, danser, tramper, løber mm. Børnene lærer at afstemme kroppen via sanglegene og der er deltagelsesmuligheder for alle børn.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi undersøger sammen med børnene naturen på legepladsen. Vi er så heldige at have en stor legeplads hvor vi kan se på insekter. Vi er undersøgende på de dyr børnene kommer med og vil vise os.

I vuggestuen går den voksne forrest og fx viser hvordan man hopper i vandpytter og vandet sprøjter op ad en. Den voksne italesætter overfor børnene hvad der sker, mens de er i gang med at hoppe. Vi viser med kropssprog og mimik at det er sjovt at hoppe i vandet, så børnene forbinder aktiviteten med noget glædeligt.

I børnehaven bliver vejret præsenteret for børnene i morgensamlingen, og der snakkes om hvilket vejr der er udenfor, og hvad for noget tøj der passer til vejret. Der bliver arbejdet med temaer i grupperne om formiddagen.

I børnehaven bliver der arbejdet med små temaer i grupperne. Det kunne fx være at en gruppe havde om edderkopper. Her undersøger vi sammen med børnene hvilke edderkopper vi kan have på vores legeplads. Derefter ser vi en kort video om edderkoppen og til sidst tegner børnene edderkoppen. Når alt dette er gjort, tager vi vores insektbur og går udenfor og forsøger at finde de edderkopper vi har lært om. Når vi finder edderkoppen eller et andet spændende insekt som børnene for lyst til at undersøge, bruger vi vores mikroskop til at tage billeder af de dyr vi finder, så vi kan undersøge dem yderligere.

Alle børn kommer ud hver dag. Det er vigtigt at alle børn har mulighed for at opleve naturen hver dag og de forskellige årstider, regn som sol - ude i alt slags vejr. Vi følger børnenes spor, så når de fx hører en flyvemaskine, følger vi barnets spor og påtaler det og undersøger det sammen med dem. Hvis vuggestuen fx er på tur til en legeplads, men ser en gravko og børnene finder denne interessant, bliver de voksne sammen med børnene ved gravkoen og snakker om den, da det er der deres interesse ligger.

Vi bruger naturen i vores nærområde. I vuggestuen bruger vi vores byhave til at undersøge årstidens afgrøder fx dufter til tomaterne. Vi bruger vores nærliggende bondegård ved Remiseparken og derudover bruger vi det grønne område ved DR-byen og Fælleden. I alle aktiviteterne går den voksne forrest sammen med børnene og undersøger sammen med dem. Fx i vuggestuen, hvis projektet er vand, bruger vi tømmerflåden ved DR-byen og sejler over, så børnene selv kan mærke på egen krop hvordan det føltes at sejle på vandet.

Vi tager naturen med indenfor. I vuggestuen tager vi fx blade med indenfor og bruger dem kreativt sammen med børnene. I børnehaven tager vi fx dyr med hjem fra fælleden og undersøger dem sammen. Det er fx haletudser, som vi fanger og tager hjem og sætter dem i akvarie. Her kan vi følge haletudsernes udvikling til frø.

De mindste børn udforsker naturen og dens materialer ved at sanse jord, mudder, sand og vand, koldt og varmt. Om sommeren maler vi med vand på vores mur, børnene ser at muren er varm da vandet fordamper hurtigt. Vi har krydderurter, blomster, æbler og hasselnødder på legepladsen. Disse frugter og urter undersøger vi sammen med børnene. Vi smager på frugterne og dufter til krydderurterne. Vi går med på børnenes idéer og har en legende tilgang til deres interesser. Vi har en bålhytte på legepladsen, hvor børnehavebørnene ofte laver bål. Nogle gange laver vi frokost eller snobrød ved bålet. Hvert forår har vi en planteuge. På stuerne sætter vi frø så børnene kan se dem spirer, og derefter sætter vi blomsterne på legepladsen

Hver dag har vi matematisk opmærksomhed. Til vores morgensamlinger tæller vi børnene så alle ved hvor mange der er på stuen. Hvem kan vi lege med og hvem holder fri.

Vi taler om form, farver og forholdsord. Vi genbruger ting og sager til kreative ting (toiletruller, mælkekartoner, syltetøjsglas, æggebakker) og italesætter over for børnene at det er genbrug og godt for naturen. Vi inddrager forældrene i forhold til at de medbringer ting hjemmefra. Vi taler om form, farver og forholdsord.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi har i Blæksprutten et kreativt værksted, hvor børnene har mulighed for at anvende forskellige materialer, redskaber og medier. Man har her mulighed for at tage sin gruppe børn ind i et rum, hvor alle materialer er der, til at være kreative. Nogle gange vælger vi materialer og fx farver og er styrende i processen. Fx hvis vi skal male træer, så kan den voksne i nogle tilfælde sætte rammerne for produktet og vise hvordan træet ser ud og hvordan det laves. Andre gange er det mere frit i processen og børnene kan være frie i kreativiteten. For vuggestuen handler det om første kendskab til materialer, farver og værkstedet. Jo flere gange de leger med materialer, jo større kendskab og mulighed for kreativitet. Vi tænker at børnene ikke behøver at sidde ved et bord og male, men kan være på gulvet, ligesom der kan males med fingre, sand, sæbebobler, svampe, ruller, kugler mm. Vi udstiller børnenes ting med respekt for børnenes arbejde og produkt.

I Blæksprutten fejrer vi når børnene har fødselsdag og der bliver sat skilt på vores flag ved døren, så alle kan se hvem der har fødselsdag. Børnene tager noget med hjemmefra og deler det ud

sammen med en voksen eller en ven. Vi synger fødselsdagssangen og tager billeder som vi sender ud til vores forældregruppe fra stuen.

Vi holder fastelavn, påske, halloween og i december måned fejrer vi jul hele måneden. Vi holder julefest for forældre og børn, hvor de store børn i børnehaven går Luciaoptog. Vi holder jul i december fordi det er et grundkulturelt fænomen i Danmark. Vi gør os overvejelser omkring hvordan vi fejrer højtider og taler med børnene om hvor det kommer fra, og hvordan det bliver fejret forskelligt. Fx kan jul holdes på flere måder – gammeldags jul og moderne jul. Vi konkretiserer det og giver børnene flere nuancer på de forskellige højtider. Børnene lærer at tingene gøres forskellig afhængig af hvor vi er, hvem vi er og hvor vi kommer fra. Vi skal huske læringselementet i det, så børnene får viden om hvad det er vi fejrer. Køkkenet laver mad der på traditionelt vis understøtter traditioner. Det er fx hveder til Store bededag, and til Mortens aften, påskefrokost, julemad med risengrød mm.

Vi arbejder med at alle er forskellige og vi taler med børnene om forskellighed som en naturlig del af vores fællesskab. Vi arbejder med forskellige kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier. Vi undersøger hvordan familier kan være forskellige, det kunne være mor-mor, far-far eller kun mor eller far og andre måder at være familie på. Vi inddrager forældrene ved at fortælle dem hvad vi arbejder med, så de kan støtte om det der hjemme. Vi bruger "fri for mobberi" til at arbejde med fællesskabet og til at tale med børn om hvordan vi er sammen på en god måde.

Vi mener at det vigtigt, at alle børn får tilbudt et bredt udvalg af kultur og vi besøger derfor kulturelle tilbud i vores nærområde. Det er fx biblioteket, bondegården i Remiseparken. Vi bruger "åbent dagtilbud" til at give os en masse inspiration til forskellige aktiviteter.

Vi hører musik af forskellige genre for at udvide børnenes forståelse af musik, det kan fx være forskellige genre og på forskellige sprog. Vi hører musik på legepladsen, hvor der ligger op til fest og dans og andre gange er det mere stille og roligt på stuerne. Den voksne taler med børnene om de forskellige genrer og hvad det gør ved kroppen, så børnene lærer forskellen i musikken.

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske Læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Der arbejdes systematisk med refleksion og evaluering på de ugentlige stuemøder. Der er udarbejdet en fast dagsorden som skal være med til at sikre evaluering af arbejdet med den styrkede lærerplan. Den pædagogiske leder deltager også på alle stuemøder som sparring.

Der vil løbende blive justeret i denne dagsorden, så den fortsat har den ønskede funktion.

Der er ansat tid til sparring, refleksion og evaluering for de faglige fyrtårne, både internt i Blæksprutten og i Klyngen. Disse skal være med til at fastholde fokus, udvikle og nytænke arbejdet med den styrkede læreplan.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Vi vil med mellemrum bruge vores personalemøder til at evaluere de enkelte områder af den styrkede pædagogiske læreplan. Til dette formål vil vi bruge de centralt udviklede selvevalueringsværktøjer der er udarbejdet til formålet, samtidigt skal de drøftelser der har været i fyrtårnsgruppen tages i brug.

De ovenstående drøftelser skal være med til at sikre en forsat positiv udvikling af arbejdet med den styrkede læreplan.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Pædagogisk læreplan

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET